

Hållbarhet och stabilitet i en orolig tid

- Vi behöver bättre förutsättningar för effektiva ekonomiska styrmedel, tillsyn och en teknikutveckling som möjliggör efterkontroll
- Vi behöver skarpare styrmedel som begränsar mängden plastförpackningar och plastprodukter som sätts på marknaden, så vi kan nå fossilfri energiåtervinning
- Vi behöver stöd och styrmedel riktat till investeringar och drift av avfalls-CCS i syfte att kunna fånga in koldioxid.

Energiåtervinning ur avfall kan och vill vara en del av omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Fossilfritt 2045 – möjligt om alla bidrar

Avfall Sverige är övertygade om att koldioxidutsläppen från energiåtervinning kan minskas till nära noll år 2045 och halveras till 2030, men det kräver att vi i branschen - producenter, konsumenter och politiker, alla gör sin del.

Rätt från början

Första steget är att produkter och förpackningar designas för ett långt liv och sedan en möjlighet att materialåtervinnas när de inte längre kan återbrukas. Oavsett om det är i våra hushåll, i byggindustrin eller andra verksamheter så behövs tydlighet, enkelhet och incitament. Det innebär att det behöver bli enklare och ekonomiskt rationellt att sortera, kvalitetssäkra och återbruka mera. Fastighetsnära insamling, förpackningar designade för att återbrukas och sedan återvinnas, differentierade taxor och kvotplikt på återvunnen plast i nya produkter är några steg för att motivera till mer återvinning.

Läs mer i: [Hur når Sverige fossilfri energiåtervinning från avfallsförbränning](#), Avfall Sverige 2022

Vi kan göra mer – men behöver stöd

Att kräva att alla transporter, till, från och inom verksamheten blir fossilfria och att använda fossilfria stödbränslen är viktiga steg branschen kan ta. Men det behövs också stöd av styrmedel. Ska vi kunna ställa krav på de som lämnar sitt avfall behövs bättre förutsättningar för effektiva ekonomiska styrmedel, tillsyn och en teknikutveckling som möjliggör efterkontroll.

Materialåtervinning - avgörande men otillräckligt

Det finns i stort sett bara två vägar till fossilfri avfallsförbränning – mindre fossilt i det avfall som går till energiåtervinning och att ta

hand om den koldioxid som ändå bildas. Vid förbränning tar vi redan tillvara inte bara energi utan också stora mängder metaller. Dessutom används restprodukter till konstruktionsmaterial och ersätter då jungfruligt material och minskar de utsläpp och andra negativa miljöeffekter som nyproduktion för med sig. Om vi inte hade möjlighet att skicka avfall till energiåtervinning skulle en alternativ hantering

Idag motsvarar energiåtervinning uppvärmningen för nästan 1,5 miljoner hushåll och för elbehovet i 940 000 hushåll.
[\(Svensk avfallshantering 2021, Avfall Sverige\).](#)

innebära ökade samhällskostnader med i storleksordningen 100-200 miljarder per år.

(Avfall Sveriges rapport "[Samhällsekonomisk nytta med energiåtervinning av avfall i Sverige](#)", 2022)

Tekniskt möjligt – ekonomiskt genomförbart

Materialåtervinning av resterna efter energiåtervinning har en avgörande betydelse för ökat resursutnyttjande, men vi måste också ta hand om koldioxiden som avfallsförbränning ger upphov till.

Plastanvändningen ökar med ca 30 kg per person och år och mindre än 10 procent av plastavfallet blir återvunnet som material – en trend världen över. För att minska andelen fossil plast i avfallet behövs först och främst skarpa styrmedel som begränsar mängden plastförpackningar och produkter av plast som sätts på marknaden. Det finns också teknik för infångning och lagring av koldioxid, CCS Carbon Capture Storage, men det krävs stora investeringar och förändrad lagstiftning. Kostnaderna kan täckas genom att antingen lägga på avgifter i producentled på produkter med fossilt innehåll, genom statligt stöd riktat specifikt till investeringar och drift av avfalls-CCS eller på de kunder som lämnar avfallet. Också på energikunder skulle kostnader kunna tas ut.

Stabilitet minskar beroendet av Ryssland

Vi ser idag elpriser som rusar till toppnivåer. Tillgången till stabil, planerbar och reglerbar kraft har blivit än mer akut nu när hela Europa på kort tid behöver ställa om sin energiförsörjning för att komma ifrån beroendet av

olje- och gasleveranser från Ryssland. Den europeiska planen – RePowerEU – tar sikte på att snabbt ställa om energiförsörjningen. Vi kan och behöver vara en del av den omställningen – för klimatet och för vår trygghet.

Sol, vind, vatten och avfall

När våra el- och värmebehov tillgodoses med en mix av källor där de förnyelsebara står för alltmer behöver vi också en planerbar kraft som stabilisator i systemet.

I Sverige ligger vi i framkant, jämfört med övriga Europa, där i genomsnitt nästan en fjärdedel av det kommunala avfallet läggs på deponi. I Sverige är det mindre än en procent som inte återvinns som material eller energi. Sverige toppar Europaligan i hur mycket energi vi får ut per ton av avfallet. En fossilfri avfallsförbränning kan därför bidra till stabilitet i det känsliga energiförsörjningsnätet. Flera kommunala anläggningar för energiåtervinning har möjlighet att sätta in CCS-teknik för att neutralisera koldioxidutsläpp från plastavfall, och kan dessutom skapa negativa utsläpp genom att samtidigt avskilja biogen koldioxid från rökgaserna och därmed bidra till att fjärrvärmesektorn blir en kolsänka i linje med Sveriges klimatmål. För det behövs särskilda styrmedel för avfalls-CCS utöver det beslutade stödsystemet för bio-CCS med omvända auktioner. En utredning bör tillsättas för att hitta en lämplig utformning på ett sådant styrmedel, framför allt för de negativa utsläppen. Med rätt finansiering och regleringar är det möjligt att nå Avfall Sveriges mål om halverade koldioxidutsläpp till år 2030 och nära noll år 2045.

Malmö Augusti 2022